

سوال

شروط و ویژگی‌های گروهی که مسلمان شرعا باید تابع آنان شود چیست؟

خلاصه‌ی پاسخ

آنچه بر مسلمان واجب است، پیروی از حق و حرکت در رکاب طایفه منصوره (گروه رستگار) یعنی پیروان سلف صالح - اهل سنت و جماعت - است. از جمله ویژگی‌های گروه رستگار این است که آنان بر حق هستن و امر خداوند را اجرا می‌کنند و تا روز قیامت ظاهر و سربلند هستند و صابر و شکيبا هستند.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

آنچه بر مسلمان واجب است، پیروی از حق و حرکت در رکاب طایفه منصوره یعنی پیروان سلف صالح - اهل سنت و جماعت است - است که آنان را هرچا که باشند، در سرزمین خودش یا جای دیگر دوست داشته باشد و با آنان در راه نیکوکاری و تقوا همکاری کند و به یاری آنان دین الله را یاری دهد.

اما درباره اوصاف این گروه رستگار احادیث صحیحی چند از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - وارد شده از جمله:

از معاویه - رضی الله عنه - روایت است که گفت: از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - شنیدم که می‌فرمود: «همواره از میان امت من گروهی خواهند بود که قائم به امر الله هستند و خذلان و مخالفت دیگران به آنان زیانی نمی‌رساند تا آنکه امر الله (قیامت) سر رسد و آنان بر همین حال باشند».

و از عمر بن الخطاب - رضی الله عنه - روایت است که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «همواره گروهی از امت من بر حق ظاهر هستند تا آنکه قیامت برپا شود».

و از مغیره بن شعبه - رضی الله عنه - روایت است که گفت: شنیدم که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - می‌فرمود: «همواره از امت من گروهی خواهند بود که بر مردم آشکار هستند [و حق را برای مردم آشکارا بیان می‌کنند] تا آنکه امر الله برایشان فرا رسد».

و از عمران بن حصین - رضی الله عنه - روایت است که گفت: رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمود: «همواره گروهی از امت من برای حق می‌جنگند و بر کسانی که با آنان مخالفت کنند پیروز خواهند بود تا آنکه آخر آنان علیه مسیح دجال می‌جنگد».

- از این احادیث چند امر برداشت می‌شود:
- این سخن پیامبر - صلی الله علیه وسلم - که: «همواره گروهی از امت من» دلیلی است بر اینکه آنها گروهی از امت هستند نه همه امت، و این اشاره‌ای است به اینکه گروه‌های دیگر و طوایف دیگر هم هستند.
- این سخن پیامبر - صلی الله علیه وسلم - که: «کسانی که با آنان مخالفت می‌کنند به آنها زیانی نخواهند رساند» دلیلی است بر اینکه گروه‌های دیگری هستند که با این گروه رستگار و آنچه در امر دین بر آن هستند مخالفت خواهند کرد و این همچنین در توافق با مدلول «حدیث افتراق» است که بر اساس آن هفتاد و دو فرقه دیگر در امر حق به مخالف با گروه رستگار برخوانند خاست.
- هر دو حدیث حامل بشارت برای اهل حق است. حدیث گروه رستگار (طایفه منصوره) به آنان بشارت پیروزی و یاری و آشکار بودن در دنیا می‌دهد.
- و منظور از سخن پیامبر - صلی الله علیه وسلم - که «تا امر پروردگار سر رسد» همان بادی است که می‌آید و روح هر مرد و زن مؤمنی را می‌گیرد.

این حدیث منافاتی با حدیث «همواره گروهی از امت من تا روز قیامت آشکارا و پیروز بر حق می‌مانند» ندارد. زیرا معنایش آن است که آنان همواره بر حق ثابت قدم می‌مانند تا آنکه این باد نرم و خوش روح آنان را در نزدیکی قیامت و هنگام پی در پی آمدن نشانه‌های آن بگیرد.

ویژگی‌های گروه رستگار

از مجموعه احادیث پیشین و روایات دیگر، ویژگی‌های زیر را می‌توان برای گروه رستگار قائل شد:

- آنان برحق هستند:

در حدیث آمده که آنان «برحق هستند».

و اینکه آنان «بر امر الله هستند».

و اینکه آنان «بر این امر هستند».

و اینکه آنان «بر دین هستند».

همه این الفاظ در این معنا یکجا هستند که آنان بر دین درستی که محمد - صلی الله علیه وسلم - برایش مبعوث شده پایدار هستند.

- آنان بر امر الله و اجرای آن استوار هستند

قیام آنان به امر الله یعنی:

الف- آنان با حمل پرچم دعوت به الله از دیگر مردم متمایز شده‌اند.

ب- و اینکه آنان وظیفه «امر به معرف و نهی از منکر» را اجرا می‌کنند.

- آنان تا روز قیامت «ظاهر» و آشکار هستند

احادیث، این گروه را اینگونه وصف کرده‌اند که آنان: «همواره ظاهر هستند تا آنکه امر الله در حالی سر رسد که آنان ظاهر هستند».

و اینکه آنان «بر حق آشکار هستند» یا «بر حق ظاهرند».

یا «تا روز قیامت ظاهر هستند».

یا «بر کسانی که با آنان مخالفت کنند ظاهر هستند».

و این ظهور چند چیز را در بر می‌گیرد:

وضوح و بیان و پوشانده نبودن آنان. آنان معروف و آشکار و سر بلند هستند.

پایداری آنان بر حق و دینی که بر آن هستند و استقامت و انجام امر الله و جهاد علیه دشمنان او.

ظهور به معنی غلبه و پیروزی.

آنان صابر و شکیبا هستند:

از ابو ثعلبه خشنی - رضی الله عنه - روایت است که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «در پی شما دوران صبر خواهد آمد، که برای پایبند [به امر دین] پاداش پنجاه شهید از میان شماست».

چه کسانی از این گروه رستگار هستند؟

بخاری می‌گوید: «آنان علما هستند».

بسیاری از علما بیان کرده‌اند که منظور از **گروه رستگار**، «اهل حدیث» هستند.

نووی می‌گوید: «احتمال دارد که این گروه رستگار میان انواع مؤمنان پراکنده باشند: از جمله آنان شجاعان مبارز و از جمله آنان فقیهان و از میان آنان محدثان و زاهدان و آمران به معروف و ناهیان از منکر و از بین آنان انواع دیگر از نیکوکاران باشند».

وی همچنین می‌گوید: «جایز است که این گروه، جماعتی متعدد از انواع مؤمنان باشند، میان کسانی که شجاع و آگاه به نبرد هستند و فقیه و محدث و مفسر و انجام دهنده امر به معروف و نهی از منکر و زاهدان و عابدان».

ابن حجر - رحمه الله - در تفصیل سخن درباره این مسئله می‌گوید: «لازم نیست که آنها در یک سرزمین جمع شده باشند بلکه می‌توانند در یک سرزمین یا در سرزمین‌های مختلف زمین پراکنده باشند و می‌توانند در یک سرزمین یکجا باشند یا آنکه در بخشی از یک سرزمین باشند و در بخش‌های دیگر نباشند و ممکن است همه زمین کم کم از برخی از آنان خالی شود تا آنکه جز یک گروه در یک سرزمین نماند و چون آنها از بین بروند، امر خداوند سر رسد».

سخن علما بر گرد این محور می‌چرخد که **این** گروه تنها در یک قشر خاص محدود نیست همانطور که محدود به یک سرزمین خاص نیست اگر چه آخرین آنان در شام خواهند بود و با دجال خواهند جنگید، همانطور که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - خبر داده‌اند.

شکی در این نیست که شاغلان به علم شریعت - در عقیده و فقه و حدیث و تفسیر و آموختن و آموزش و دعوت و پیاده‌سازی - شایسته‌تر به صفت گروه رستگار هستند و همانان شایسته‌تر به دعوت و جهاد و امر به معروف و نهی از منکر و پاسخ گفتن به اهل بدعت هستند، زیرا همه اینها باید همراه با علم صحیح برگرفته از وحی باشد.

از الله تعالی خواهانیم که ما نیز از آنان باشیم. و صلی الله علی نبینا محمد.

والله اعلم.